

КОЛОКВИЈУМ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1

27. новембар 2022.

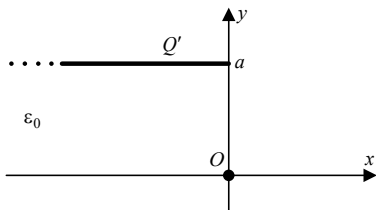
Напомене: Колоквијум траје 150 минута. Није дозвољено напуштање сале 90 минута од почетка колоквијума. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Вежбанку ставити у овај папир. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Питања и задаци ће бити прегледани само уколико се налазе на одговарајућим местима. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена. Употреба калкулатора није дозвољена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

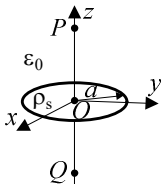
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)					УКУПНО ПОЕНА	
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име		
П1	П2	П3	/			
ПИТАЊА				ЗАДАЦИ		
1	2	3	4	1	2	

ПИТАЊА

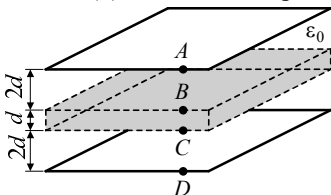
1. На слици је приказана равномерно наелектрисана полуправа, у ваздуху. Подужна густина наелектрисуња полуправе је Q' . Одредити израз за вектор јачине електричног поља у координатном почетку (тачка O).

2. Круг полупречника a , приказан на слици, равномерно је наелектрисан наелектрисуњем површинске густине ρ_s и налази се у ваздуху. Одредити изразе за потенцијал у тачкама $P(0,0,3a)$ и $Q(0,0,-3a)$, ако је z -оса управна на раван круга и пролази кроз његов центар. Референтна тачка за потенцијал је у бесконачности.

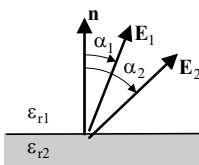

3. Растојање између електрода плочастог ваздушног кондензатора, приказаног на слици, је $5d$. Електроде су прво прикључене на извор сталног напона $U_{AD} = U$, па су затим одвојене од извора. Потом је између електрода кондензатора убачена ненаелектрисана метална плоча, дебљине d , као на слици. Одредити израз за напон између тачака: (а) A и B , односно (б) B и C . Занемарити ивичне ефекте.

(а)
(б)

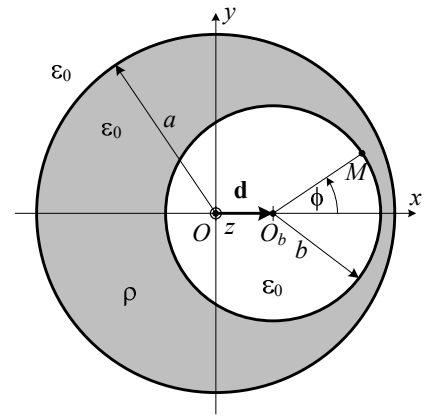
4. Гранична површ између два диелектрика приказана је на слици. Релативна пермитивност првог диелектрика је $\epsilon_{r1} = 3$. Вектор јачине електричног поља у првом диелектрику, непосредно уз граничну површ, заклапа са нормалом на граничну површ, $\mathbf{n}$, угао $\alpha_1 = \pi/6$. Израчунати релативну пермитивност другог диелектрика, тако да угао који вектор јачине електричног поља у другом диелектрику, у односу на исту нормалу и непосредно уз граничну површ, буде $\alpha_2 = \pi/4$. На граничној површи нема слободних наелектрисуња.

ЗАДАЦИ

1. (Задатак се ради полазећи од **прве** стране вежбанке.)

На слици је приказан пресек сфере полупречника a са ексцентрично постављеном сферном шупљином полупречника b . Центар сфере, O , као и центар шупљине, O_b , леже у равни цртежа. Центар сферне шупљине померен је у односу на центар сфере за $\mathbf{d} = |\mathbf{d}|\mathbf{i}_x$, при чему је $a > b + |\mathbf{d}|$. Простор сфере, без шупљине, равномерно је наелектрисан запреминским наелектривањем густине ρ . Одредити изразе за (а) вектор јачине електричног поља у произвољној тачки у сферној шупљини и (б) разлику потенцијала између тачака O_b и M . Тачка M налази се на периферији шупљине, а потег између тачака O_b и M са x -осом заклапа угао ϕ (у математички позитивном смеру). Средина је вакуум.

2. (Задатак се ради полазећи од **последње** стране вежбанке.)

Унутрашњи полупречник спољашњег проводника коаксијалног вода је задат и износи b . Релативна пермитивност диелектрика вода зависи само од нормалног одстојања од осе вода, r , ($a \leq r \leq b$) као $\epsilon_r(r) = (r/a)^2$, при чему је a полупречник унутрашњег проводника ($\frac{b}{3} < a < b$). Диелектрична чврстоћа диелектрика је E_{kr} . Одредити изразе за (а) полупречник a тако да пробјни напон вода буде највећи и (б) подужну капацитивност вода у том случају.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА КОЛОКВИЈУМА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1, ОДРЖАНОГ 27. НОВЕМБРА 2022. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

1. $\mathbf{E}(O) = \frac{Q'}{4\pi\epsilon_0 a} (\mathbf{i}_x - \mathbf{i}_y)$.

2. $V_P = V_Q = \frac{\rho_s a}{2\epsilon_0} (\sqrt{10} - 3)$.

3. (a) $U_{AB} = \frac{2}{5}U$ и (б) $U_{BC} = 0$.

4. $\epsilon_{r2} = 3\sqrt{3}$.

ЗАДАЦИ

1. (a) Електрично поље унутар сферне шупљине је хомогено и износи $\mathbf{E} = \frac{\rho}{3\epsilon_0} \mathbf{d}$. (б) Разлика потенцијала је

$V_{O_b} - V_M = \frac{\rho|\mathbf{d}|b}{3\epsilon_0} \cos\phi$. Видети и пример 1.57 из уџбеника као и задатак 80 из Збирке задатака из Основа електротехнике,

1. део.

2. (a) $a = \frac{\sqrt{3}}{3}b$. (б) $C' = 6\pi\epsilon_0$. Видети и задатке 132, 176 и 177 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 1. део.

- РЕЗУЛТАТИ КОЛОКВИЈУМА БИЋЕ ОБЈАВЉЕНИ ДО 3. ДЕЦЕМБРА У 21 ЧАС.
- УВИД У ЗАДАТКЕ ЈЕ 4. ДЕЦЕМБРА ОД 9:30 ДО 10:30 ЧАСОВА, У ЛАБОРАТОРИЈИ 95а.

Са предмета Основи електротехнике